

Sygn. akt I ACa 385/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Górczanowska
Sędziowie:	SSA Maria Kus-Trybek (spr.) SSA Zbigniew Ducki
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Lech

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Z. R.

przeciwko L. S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Gospodarczego w Kielcach

z dnia 30 listopada 2012 r. sygn. akt VII GC 49/12

1. **prostuje oczywistą omyłkę pisarską w wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Gospodarczego w Kielcach poprzez zastąpienie nazwiska powoda (...) nazwiskiem: (...);**
2. **oddala apelację;**
3. **zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt IACa 385/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy – Sąd Gospodarczy w Kielcach zasądził od pozwanego L. S. na rzecz powoda Z. R. kwotę 170.793,96 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 grudnia 2011r i z dalszymi każdorazowymi ustawowymi odsetkami do dnia zapłaty oraz kwotę 12.157 zł tytułem kosztów procesu (pkt I) i nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa (pkt II).

Za podstawę rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy przyjął następujące ustalenia faktyczne.

W dniu 1 lipca 2010r generalny wykonawca (...) S.A. w W. zawarł z pozwanym L. S. umowę o wykonanie robót polegających na wykonaniu: kolektorów grawitacyjnych i ciśnieniowych, przyłączy do granic posesji, przyłączy wodociągowych do oczyszczalni ścieków, przepompowni i przyłączy w obrębie działek na terenie Gminy R..

W dniu 5 maja 2011r. pozwany zawarł z powodem umowę o podwykonawstwo robót budowlanych, której zakres rzeczowy określono w postanowieniu § 2 umowy.

Szczegółowy zakres rzeczowy umowy obejmował wykonanie: kolektora grawitacyjnego KG 10 wraz z przykanalikami, kolektora grawitacyjnego KG 8 wraz z przykanalikami (zakres robót od studni SI 30 do SI 50), kolektora grawitacyjnego KG 10.1, kolektora grawitacyjnego KG 3.1 wraz z przykanalikami, kolektora grawitacyjnego KG 3 wraz z przykanalikami oraz kolektora ciśnieniowego KC 3.

W postanowieniu §11 umowy strony określiły wynagrodzenie za wykonanie przedmiotu umowy w wysokości netto: 140 zł za mb kanału grawitacyjnego i 30 zł za mb kanału ciśnieniowego. Szacunkową wartość robót przedmiotowej umowy strony ustaliły na kwotę 298.000 zł netto, zastrzegając, że do wynagrodzenia netto będzie doliczony podatek od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w dacie wystawienia faktury.

W postanowieniu §12 umowy strony określiły zasady rozliczenia za wykonanie robót budowlanych, stwierdzając, że faktury częściowe wystawiane będą nie częściej niż raz w miesiącu w oparciu o protokoły częściowe, potwierdzone przez kierownika budowy ze strony wykonawcy. Podstawę zaś wystawienia faktury końcowej i końcowego rozliczenia robót budowlanych miał stanowić protokół odbioru końcowego przedmiotu umowy, podpisany bez zastrzeżeń przez inwestora i wykonawcę. Termin płatności w umowie strony ustaliły „nie później niż w terminie 45 dni od daty ich doręczenia wykonawcy wraz z dokumentami rozliczeniowymi”.

W dniu 18 października 2011r strony zawarły kolejną umowę, której przedmiotem było wykonanie przez powoda jako podwykonawcę zakresu robót budowlanych, zgodnie z przekazaną dokumentacją projektową, SIWZ w postaci: wykonania kanału sanitarnego dn. 160 mm – (...) B. o długości 154,3m za cenę 140 zł/mb, wykonania kanału sanitarnego dn. 200 mm - (...) o długości 342m za cenę 200 zł/mb, wykonania kanału sanitarnego dn. 160 mm -(...)o długości 5m za cenę 140 zł/mb, wykonania kanału sanitarnego dn. 200 mm - (...) o długości 30m za cenę 200 zł/mb, wykonania kanału sanitarnego dn. 75 mm - (...) o długości 35m za cenę 30,00 zł/mb, wykonania kanału sanitarnego dn. 200 mm - przyłącza do szkoły długości 67m za cenę 140 zł/mb, wykonania posadowienia przepompowni PD oraz studni S41,1 za cenę 3.000,00 zł, wykonania kanału sanitarnego dn. 200 S58-S60 za cenę 8.360 zł. Wysokość wynagrodzenia należnego podwykonawcy ustalono na kwotę 118.492 zł postanawiając, że do kwoty tej doliczony zostanie podatek od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w dacie wystawienia faktury. W umowie uzgodniono, że rozliczenie za wykonanie robót nastąpi na podstawie faktury wystawionej w oparciu o protokół odbioru, potwierdzony przez kierownika budowy ze strony wykonawcy. Termin płatności strony określiły nie później niż w terminie 21 dni. W dniu 22 listopada 2011r. po wykonaniu zleconych robót, powód wystawił wobec pozwanego L. S. fakturę VAT nr (...) na kwotę 145 745,16 zł, załączając do niej protokół odbioru wykonanych robót oraz zestawienie ich wartości. Pozwany nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń do powyższych dokumentów, ani co do jakości wykonanych robót i zestawienia ich wartości.

Pozwany nie uregulował powodowi wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane ujętego w fakturze nr (...) na kwotę 145.745,16 zł oraz reszty wynagrodzenia z faktury nr (...) w kwocie 25.048,80 zł. Pismem z dnia 26 grudnia 2011r. powód wezwał pozwanego L. S. do uiszczenia wynagrodzenia w wysokości 170.793,96zł.

Sąd Okręgowy ustalił na podstawie opinii biegłego z zakresu budownictwa L. D. (1) , że uzgodniona w umowie cena jednostkowa 140zł za mb kanalizacji nie pozwoliłaby zrealizować pełnego pakietu, który występuje przy budowie systemu kanalizacji. Według katalogu (...) średnia cena metra bieżącego kompleksowego układu kanalizacyjnego wynosi około 500zł za mb.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał za zasadne roszczenie powoda o zapłatę wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane, na podstawie art. 627 kc.

W ocenie Sądu Okręgowego łączące strony umowy miały charakter umowy o dzieło. Zakres rzeczowo-finansowy umów zawartych przez pozwanego z powodem nie obejmował wszystkich prac, które przewidywały umowy łączące pozwanego z generalnym wykonawcą. Powód wykonał w całości roboty objęte umowami stron.

Pozwany jako podwykonawca realizował roboty kanalizacyjne w Gminie R. własnymi siłami, a część robót podzlecał innym podwykonawcą.

Zakres rzeczowo-finansowy umów łączących pozwanego z powodem nie obejmował robót odtworzeniowych nawierzchni drogowej, odwodnienia, wykopów w czasie realizacji robót ziemnych. Z porównania cen jednostkowych wyszczególnionych w umowie z dnia 5 maja 2011r i ceny ryczałtowej określonej w umowie z dnia 18 października 2011r wynika, że zakres robót objętych umowami nie obejmował wszystkich robót, które zostały zlecone pozwanemu przez generalnego wykonawcę. Biegły sądowy w sposób jednoznaczny stwierdził, że nie jest możliwe wykonanie wszystkich czynności objętych umową łączącą pozwanego z generalnym wykonawcą w cenie 140 zł za metr bieżący. Przy uwzględnieniu współczynnika redukcyjnego dla województwa (...) 0,855 koszt ten wynosi 471,84 zł/mb.

Zaoferowana przez pozwanego dokumentacja nie pozwala na określenie czy roboty określone w fakturach przedstawionych przez pozwanego były wykonywane na odcinkach kolektorów kanalizacyjnych zleconych powodowi przez pozwanego.

Zarzut potrącenia Sąd I instancji uznał za bezskuteczny. Pozwany nie wykazał istnienia wierzytelności przedstawionych do potrącenia. Samo oświadczenie o potrąceniu wierzytelności przy braku istnienia faktycznej wierzytelności nie mogło wywołać oczekiwanych skutków prawnych przez pozwanego. Na powodzie nie ciąży obowiązek zapłaty kar umownych, bowiem nie zaistniały okoliczności, które uzasadniałyby naliczenie kar umownych zastrzeżonych w umowie.

Od powyższego wyroku apelację wniósł pozwany, wnosząc o jego zmianę i oddalenie powództwa, za przyznaniem kosztów procesu za obie instancje.

Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przez uznanie, że :

- zawarte przez strony umowy miały charakter umowy o dzieło, a nie umowy o roboty budowlane ;
- powód wywiązał się w całości z zawartej umowy z pozwanym ;
- na powodzie nie ciąży obowiązek zapłaty kar umownych oraz należności za wykonane prace.

Powód wnosił o oddalenie apelacji, za przyznaniem kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja nie może odnieść oczekiwanego skutku, aczkolwiek zarzut błędnej kwalifikacji prawnej zawartych umów przez strony jest usprawiedliwiony.

Sąd Apelacyjny aprobuje ustalenia Sądu I instancji oraz ocenę prawną materiału dowodowego sprawy, za wyjątkiem kwalifikacji prawnej umów zawartych przez strony. Zgodzić się należy z wywodami apelacji, że strony łączyły umowy mające charakter umowy o roboty budowlane. O kwalifikacji prawnej umowy decyduje jej przedmiot.

Z treści umów zawartych przez strony, a w szczególności postanowień określających przedmiot umowy oraz obowiązki podwykonawcy wynika, że powód jako podwykonawca obowiązany był realizować roboty budowlane zgodnie z dokumentacją projektową, zasadami wiedzy technicznej, obowiązującymi normami i warunkami technicznymi.

Umowa której przedmiotem jest realizacja robót budowlanych zgodnie z projektem technicznym i zasadami wiedzy technicznej jest umową o roboty budowlane w rozumieniu art. 647 kc, a nie umową o dzieło.

Wskazana przez Sąd I instancji podstawa uwzględnienia powództwa jest błędna. Jednakże wskazanie wadliwej podstawy prawnej rozstrzygnięcia, tj. przepisu art. 627 kc zamiast art. 647 kc nie stanowi w niniejszej sprawie uchybienia procesowego, które ma wpływ na wynik rozstrzygnięcia.

Powołany przez Sąd I instancji wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1998r, IICKN 653/97, OSNC 1998 z.12, poz. 207 dotyczy odmiennego stanu faktycznego, tj. robót o charakterze usługowym (wykonania podłączeń elektrycznych do istniejącej już instalacji elektrycznej), nie wymagających dokumentacji projektowej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego roszczenie powodowego podwykonawcy o zapłatę reszty wynagrodzenia za zrealizowane roboty, odebrane bez zastrzeżeń zasługuje na uwzględnienie w oparciu o umowę stron i przepis art. 647 kc.

Nietrafny jest zarzut błędu w ustaleniach faktycznych zakresu rzeczowo-finansowego umów łączących strony. Z ustalenia Sądu I instancji w tym zakresie zostały oparte na pisemnych umowach stron i opinii biegłego sądowego L. D.. Szczegółowy zakres rzeczowy umów określony w postanowieniu § 2 wskazuje, że powód realizował tylko odcinki kanalizacji.

Z treści umów nie wynika, aby powód zobowiązany był do wykonania odwodnienia, badań zagęszczenia, odtworzenia warstwy mineralno - bitumicznej ulicy (...) i ulicy (...). Biegły sądowy wskazał również, że zakres prac zleconych powodowi nie obejmował wszystkich prac opisanych specyfikacją techniczną, które zobowiązany był wykonać pozwany stosownie do zawartej umowy z generalnym wykonawcą. Nadto biegły w sposób jednoznaczny ustalił, że koszt robót określony umową z maja 2011r nie mógł obejmować zadań do których zobowiązany był pozwany. Koszt wykonania 1 metra bieżącego kolektora kanalizacyjnego określony na 140 zł nie mógł obejmować prac, które przedstawił do potrącenia pozwany z wynagrodzeniem powoda. Z dołączonych do sprzeciwu od nakazu zapłaty faktur wystawionych przez ZB M., S. S., A. J., J. B. na rzecz pozwanego nie jest możliwe ustalenie, które prace towarzyszące związane są z pracami dotyczącymi układania kolektorów kanalizacyjnych przez powoda w ramach umów zawartych w maju i października 2011r.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko Sądu I instancji, iż sam fakt zastrzeżenia kar umownych na wypadek zaistnienia określonych zdarzeń nie świadczy o ich wymagalności, a tym samym o istnieniu wierzytelności przedstawionej do potrącenia. Powód nie naruszył zakazu umownego z § 21 ust. 2, ani też nie zaistniały przesłanki określone w § 16 ust. 2 umów. Wierzytelności wynikające z faktur objętych żądaniem pozwu nie zostały przeniesione na osobę trzecią. Zaniechanie przez powoda zamieszczenia na fakturach adnotacji o treści „wierzytelności wynikająca z niniejszej faktury nie może zostać przeniesiona na osobę trzecią bez zgody (...) L. S.” nie uprawnia pozwanego do naliczania kar umownych. Brak stosownych adnotacji na fakturach dokumentujących zakaz cesji objętych nimi wierzytelności nie jest równoznaczny z naruszeniem tego zakazu.

W świetle powyższego zarzut błędu w ustaleniach faktycznych podniesiony w apelacji pozwanego nie może odnieść oczekiwanego skutku.

Stosownie do art. 350 § 3 kpc Sąd Apelacyjny sprostował omyłkę pisarską zaistniałą w oznaczeniu nazwiska powoda.

Mając na względzie powyższe apelacja pozwanego uległa oddaleniu, na zasadzie art. 385 kpc.

Wobec oddalenia apelacji kosztami postępowania apelacyjnego obciążono pozwanego stosownie do art. 98 §1 i §3 kpc w związku z § 6 ust 6 i § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie

opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z póź. zm.).